

Dr. Manel Viader i Junyent
Degà de la Facultat de Psicologia
de la Universitat de Barcelona

(25-01-10)

“La psicologia, en relació amb altres ciències, té una necessitat més gran de metodologia, per la mateixa complexitat del nostre camp de treball i perquè ens movem sempre al límit de la subjectivitat de la persona”

“Avui entenem les competències professionals en un sentit més ampli, que inclou allò que s’ha de saber més allò que s’ha de saber fer, sumat a la pròpia actitud personal”

“La imatge corporal és un component fonamental de l’autoestima de la persona. I, sense autoestima, no pot haver-hi equilibri emocional”

Importància de la metodologia en la psicologia

Dins la psicologia sempre hi ha hagut una preocupació important pel mètode com a manera d’obtenir resultats i informacions objectivables. Només a través de la metodologia es pot aconseguir la categoria de disciplina científica i sistemàtica. La psicologia, amb relació a la biologia o a la matemàtica, per exemple, té una necessitat més gran de metodologia, per la mateixa complexitat del nostre camp de treball i perquè ens movem sempre al límit de la subjectivitat de la persona. La metodologia segueix la pauta següent: cal abordar una determinada recerca, planificar-la, desenvolupar-la, recollir-ne els resultats i, finalment, analitzar-los. Per entendre la importància de la metodologia només cal tenir present que la valoració dels aspectes metodològics és sempre un dels nuclis d’anàlisi de qualsevol tesi doctoral.

Formació contínua i exercici professional

Estem transformant el model educatiu. Abans, un estudiant es llicenciava i ja se’l considerava un professional. Ara, la formació contínua és una necessitat indefugible. D’altra banda, estem intentant aclarir certs aspectes de regulació legal per a l’exercici de la psicologia. La llicenciatura en Psicologia faculta per exercir professionalment, excepte en alguns aspectes que comptin amb una regulació específica, com el sistema PIR (Psicòleg Intern i Resident), que faculta per a l’exercici de la psicologia clínica. En general, però, l’exercici de la psicologia pateix d’una escassa regulació legal. En aquest context, és molt important el paper dels processos d’acreditació acadèmics i professionals, en aquest darrer cas mitjançant les administracions competents i també els col·legis i associacions professionals. Això ofereix la possibilitat d’adquirir acreditacions suplementàries més enllà de la mateixa llicenciatura i del mateix grau.

Implementar Bolonya

El Pla de Bolonya és un repte molt important, perquè les expectatives generades també ho són. Si volem desenvolupar-lo amb totes les seves potencialitats, necessita canvis graduals. M’agradaria destacar que les facultats universitàries ja fa anys que treballen en la millora de les seves metodologies docents i en la superació de formes de treball tradicionals (la típica lliçó magistral). Un altre dels canvis fonamentals que defineix el Pla de Bolonya és la diferent consideració que ha de rebre tot el treball de l’estudiant; no només el que fa a classe, sinó també totes les activitats culturals i formatives que finalment conformaran el seu bagatge global. El Pla de Bolonya també reclama –i cal no oblidar-ho– determinades infraestructures i la injecció de més recursos materials i humans.

El que s’ha de saber, el que s’ha de saber fer i l’actitud personal

Pel que fa a la recerca, és important distingir l’aprenentatge que un psicòleg pugui adquirir per l’exercici de la seva experiència professional de la recerca sistemàtica impulsada pels centres universitaris i altres institucions amb diferents sistemes de treball. Si parlem de les competències, històricament hi ha hagut la tendència a valorar-les en funció dels coneixements, d’allò que s’ha de saber (la disciplina, les bases, els processos bàsics, els tractaments psicològics, etc.), cosa que està molt bé i que és fonamental, però que ara no és suficient, ja que estem en un moment de transició cap a unes competències considerades en un sentit més ampli, que inclou allò que s’ha de saber més allò que s’ha de saber fer, sumat a la pròpia actitud personal. Les facultats de psicologia ens trobem amb freqüència amb estudiants que tenen interès però mancats de determinades habilitats interpersonals fonamentals per a l’exercici professional, sobretot en alguns àmbits de treball més individuals.

Autoestima: ni massa ni gens

En psicologia utilitzem el concepte *imatge corporal*. La imatge corporal és un component fonamental de l’autoestima de la persona. Sense autoestima no pot haver-hi equilibri emocional. Els problemes d’imatge corporal normalment tenen relació amb nivells baixos d’autoestima, i els pateixen persones que es consideren a si mateixes inferiors a com són en realitat. L’autoestima és imprescindible, però, com tanques altres coses en la vida, se’n necessita en la mesura justa; tan negatiu és tenir-ne massa com no tenir-ne gens. És un fenomen molt complex, perquè té components de percepció, de conducta, cognitius, experiencials i emocionals.

Psicologia i cirurgia plàstica

La intervenció de la psicologia en la cirurgia plàstica es fa necessària quan en el pacient hi ha algun component d’imatge corporal distorsionada. Si es tracta d’aspectes estrictament fisiològics (un nas tort que no deixa respirar, per exemple), el nostre concurs no té raó de ser. En aquest sentit, darrerament s’està estenent un fenomen preocupant: un segment creixent de noies adolescents demanen intervencions de cirurgia plàstica com a regal d’aniversari. Alguna cosa fem malament quan s’està banalitzant d’aquesta manera la cirurgia. Els models corporals predominants influeixen, són omnipresents (parades d’autobús, televisió, revistes...) i exerceixen pressió sobre nosaltres, especialment en edats més vulnerables. El paper de la família en aquestes qüestions és molt important. Hauria de fer una funció equilibradora.